

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل متن قوانین - تصویبنامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی
سؤالات - اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بخش نامه ها - آگهی های رسمی و قانونی

شماره تلفن: ۸۸۹۴-۸۸۹۵ - ۸۸۹۶-۵۴۴۸

سال چهارم - شماره ۹۶۶

صفحه ۳۱۳۱

شنبه ۲۲ خرداد ماه ۱۳۲۷

دبیر: سید محمد باشتی

دوره پانزدهم قانونگذاری

شماره مسلسل ۱۵۸۶

روزنامه یومیه

فهرست مندرجات

- ۱ - بقیه صورت مشروح مذاکرات هفتاد و پنجمین جلسه دوره پانزدهم از صفحه ۱ تا ۱۰
- ۲ - اخبار مجلس ۱۰
- ۳ - تصویبنامه ۱۰
- ۴ - آگهی های رسمی ۱۱

مذاکرات مجلس

بقیه جلسه ۷۵

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۴شنبه هیجدهم خردادماه ۱۳۲۷

فهرست مطالب :

- ۱ - قرائت استعفا نامه آقای مراد آریه نماینده کلیمیان .
- ۲ - بقیه مذاکره در لایحه فروش برنج باهالی مازندران و تصویب آن با اضافه ماده اول لایحه تنظیم امور بازرگانی.
- ۳ - قرائت گزارش عملیات دوره تصدی نخست وزیر: تصمیم مجلس بر عدم اعتماد.
- ۴ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه .

مجلس ساعت ده صبح بریاست آقای رضا حکمت بمنوان بمداز تنفس تشکیل گردید

۱- قرائت استعفاء نامه مراد آریه نماینده کلیمیان

رئیس - جلسه قبل بمنوان تنفس تعطیل شد بنابراین صورت خلاصه نداریم. يك استعفاء نامه از طرف نماینده کلیمیان رسیده که باید قرائت شود (شرح زیر قرائت گردید)

رئیس استعفاء نامه نماینده کلیمیان تهران

استوارنامه نمایندگی اینجناب بوسیله سفارت کبری ایران در واشنگتن در تاریخ دوم اردیبهشت ۱۳۲۷ واصل، بطوریکه خاطر عالی مستحضر است اینجناب بواسطه کسالت خود و خانم که مدت ها است در کشورهای متحده امریکای شمالی مشغول معالجه هستیم نتوانستیم تا کنون بجهن عزیز مراجعت و برای انجام وظیفه مقدسی که یهودیان ایران بعهده ام معول

ساخته اند حاضر شوم چون معالجه بطول انجامیده و هنوز هم آزاری از بهبودی کامل نیست و از طرف دیگر عدم حضورم در تهران بی نهایت مرا نگران ساخته و مایل نیستم حتی را که قانون اساسی بکلیمیان ایران داده است در نتیجه کسالت و وقیبت اجباری اینجناب از آن ها سلب شود بامتهای تأسف و آلام و تأثر استعفاءی خود را بدینوسیله تقدیم و از حضرت عالی صمیمانه تقاضا مینمایم که بوزارت کشور مقرر فرمایند هر چه زودتر موجبات تجدید انتصابات نماینده کلیمیان را فراهم سازد تا افران کلیمیان ایران از حقوقی که بموجب قانون بآنها اعطاء شده است برخوردار گردند . باتقدیم احترامات فائده مراد آریه .

۲ - بقیه مذاکره لایحه فروش برنج باهالی مازندران و تصویب آن با اضافه

ماده اول لایحه تنظیم امور بازرگانی

رئیس - يك عده از آقایان نمایندگان قبل از دستور اجازه خواسته اند صحبت کنند دستور البته فروش برنج است .

دهقان - بنده اخطار نظامنامه ای دارم

رئیس - طبق چه ماده ای ؟

دهقان - طبق ماده ۹۷

رئیس - بفرمائید .

دهقان - بنده در جلسه قبل اگر خاطر مبارک

باشد پیشنهاد کردم لایحه شرکت ورزشکاران ایرانی

در مسابقات المپیک مطرح شود و این پیشنهاد مطرح

نفرمودند مطابق ماده ۹۷ استعفا میکنم بمداز کار

برنج این لایحه که خیلی ضروری است و عده ای از

جوانان کشور میخواهند در مسابقات شرکت کنند

مطرح شود .

رئیس - آقای دکتر معظمی .

دکتر معظمی - عرض کنم راجع باین

استعفاء نامه ای که رسیده بر طبق آئین نامه وقتی که

اعتبار نامه صادر شد حتماً باید پرونده در شعبه

رسیده کی بشود گزارشش در مجلس قرائت بشود این

ماده تصریح دارد .

• عین بقیه مذاکرات مشروح هفتاد و پنجمین جلسه از دوره پانزدهم قانونگذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

رئیس - این مانی ندارد بر فرض يك نایبندای بخواهد قبل از رسیدگی استماع بهدنامتی ندارد.

دکتر معظمی - استفسار شد که در مانی ندارد ولی چون انتخابات شده است گزارش باید بجلس داده شود تا انتخابات تجدید شود.

رئیس - این مرحله دیگری است. جلسه قبل پیشنهاد آقای دکتر بقائی داده بودند که توضیحاتی دادند مخالف هم صحبت کرد حالا باید رای گرفته شود. فعلا هم برای گرفتن رای اکثریت نیست يك پیشنهاد آقای اسلامی داده اند که قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم آقایان نمایندگان محترم موافقت فرمایند پیشنهاد آنها مسکوت گذاشته شود تا هر چه زودتر لایحه برنج تصویب و بهاد مردم مازندران رسیده باشند.

رئیس - آقای اسلامی.

اسلامی - بنده توضیح مختصری میدهم بعد اگر قانع نشدید پیشنهاد را پس بگیرم (جمعی از نمایندگان - بفرمائید). عرض کنم بنده در جلسه گذشته استعفا کرده بودم که چون این دو روز تعطیل است مجلس سه روز انتخاب بکنند و بخرج بنده تشریف بیاورند بازندان و از نزدیک اوضاع مازندران را مشاهده بکنند و تصدیق بکنند که چقدر باید در تصویب این لایحه تسریع بشود متأسفانه آقایان توجه نفرمودند بنده را هم در اینصورت آقایان شایسته اند که در کارها بهیچ وجه وسوسه نیت ندارم (صحیح است) و جز رفاه و آسایش مردم نظری ندارم ولی چون در مملکت اوضاع طوری بد شده که اگر يك کسی بخواهد قدم خوب هم بردارد هزار گونه تعبیرات مختلف می کنند و مخصوصاً در این لایحه بعضیها تصور میکنند که در توزیع این برنج یا شالی ممکن است اشکالاتی پیدا بشود یا سوء استفاده هائی بشود بنده آقایان اطمینان میدهم که در این مورد یعنی دومورد فروش این برنج و در توزیع آن بهیچوجه نایبندگان شمال دخالت ندارند يك کمیسیونهای خرید از طرف اهالی و معتمدین محل درست شده هر شهر را بچند قسمت کرده اند مثلا بابل راه ۳۳ قسمت تقسیم کرده اند که هر مردان وریش سفیدان این محل کویتهائی چاپ کرده اند آقایان تشریف ببرند ملاحظه بکنند این برنج ها را میگیرند در محل با شخصی که بی بضاعت هستند قیمت ارزان بین آنها تقسیم میکنند و بکسی هم از ۵۰ کیلو کمتر نمیرسد آن پیشنهادی کمی گوید ۱۰۰ کیلو ۱۰۰ کیلو نمیرسد زیرا از اول تا آخر ۲۷۵۰ تن شالی است و این شالی دولت شش برنج میشود و يك نلش از بین میرود بنا بر این آقای دکتر بقائی و آقای مهندس رضوی پیشنهاد فرموده بودند که این خسارت را از صادر کنندگان برنج بگیرند ماحرفی نداریم بنده هم موافقم بنده هم رای داده بودم ولی مردم مازندران يك نفر جواز برنج نگرفته پس ما موافق هستیم اگر کسی جواز صدور برنج گرفته و استفاده کرده کاسه و سگواره نباید بر مردم مازندران شکسته شود بنده راجع به تعقیب این اشخاص اول کسی بودم که در مجلس فریاد میکردم که باید این اشخاص تعقیب بشوند بنده تقاضا میکنم آقایان توجه بکنند که این لایحه

زودتر تصویب بشود و بنده آقایان اطمینان میدهم هیچگونه سوء استفاده ای نخواهد شد اگر بشود بنده خود اولین کسی هستم که تعقیب می کنم و بعرض مجلس میرسانم (صحیح است) تمنی میکنم آقایان پس بگیرند.

دکتر بقائی - مخالفم.

رئیس - آقای دکتر بقائی راجع به مخالفت با این پیشنهاد است؟ بفرمائید.

دکتر بقائی - این پیشنهاد اصلا قانونی نبود وسط پیشنهاد بنده که نشود پیشنهاد کرد.

اسلامی - بنده پیشنهاد را استرداد می کنم.

رئیس - پیشنهادات باید قرائت بشود حالا منتظر - همه کافی بشود و رای بگیریم.

دکتر بقائی - بنده طبق ماده ۱۰۹ جلسه قبل اجازه خواسته بودم.

رئیس - حالا پیشنهاد قرائت میشود تا تکلیفش معلوم بشود بعد ماده ۱۰۹ (شرح زیر قرائت گردید)

تبصره - دولت مکلف است نصف برنجهای دولتی موجود در شمال را در ظرف مدت یکماه باستان کرمان و فارس حمل نموده و بترتیب مقرر در ماده واحده باهالی این دو استان بفروش برساند.

رئیس - رای گرفته میشود پیشنهاد آقای دکتر بقائی آقایانی که موافقت قیام کنند (عده کمی برخاستند) تصویب شد. پیشنهاد دیگری قرائت میشود ریاست مجلس شورای ملی تبصره زیر را باده واحده پیشنهاد مینمایم - دولت مکلف است ۱۰۰۰ تن از برنج موجودی خود را اختصاص به مصرف اهالی گیلان داده و قیمت تمام برنجهای موجودی را از قرار یکپونتی چهار ریال بفروش برساند معتقد دماوندی.

رئیس - آقای معتمد دماوندی.

معتمد دماوندی - آقایان نمایندگان محترم مسبق هستند که اول کسی که راجع بوضع بد خوار بار گیلان در مجلس شورای ملی صحبت کرد و اطلاعات مجلی بعرض نمایندگان مجلس شورای ملی رسانید بنده بودم و در آن روزها عرض کردم که يك مقداری برنج در حدود سه هزار تن از املاک دولتی در شمال موجود است و خوب است که آقای وزیر دارائی توجه بفرمایند و این را بین رهایای مازندران و گیلان و گرگان تقسیم بکنند و از این حسن نظری که فرمودند و لایحه اش را آوردند بنده بنوبه خود از طرف اهالی گیلان از ایشان تشکر میکنم ولی يك جریانی بود که لازم دانستم بعرض برسانم قبل از اینکه این لایحه را بیاورند اینجا يك تقسیماتی کردند چون بنده بریروز رفته بودم گیلان از قرار معلوم سیصد تن برای گیلان اختصاص داده اند و قیمت را هم که اعلان کرده بودند که از آنجا پول بیاورند و پول را ببرند در انبارها دهند و برنج را تحویل بگیرند و ببرند بگیلان هشت قران و دهشاهی در رشت و نود میشود همین درووزی که بنده میآمدم هشت قران و سه عباسی بود (اسلامی - مازندران این خرج را ندارد) خیلی خوب ندارد بنده چهار کیم آقای اسلامی اجازه بفرمائید شما که در جوار آن انبارها

هستید میروید تحویل بگیرید عرض این است که باین قیمت اگر دولت این برنجها را بدهد برای ما صرف نمیکند و اگر بنا بشود دولت این ۸۰ قران که الان آنجا وارد می شود از يك ماه پیش قیمت برنج در گیلان تقریباً هشت قران و دهشاهی بود و چون اخیراً در نتیجه فشاری که مأمورین دولت و استانداری محل وارد آورد برای اینکه برنجها را خارج نکنند بالطبع قیمت برنج آمده است باین این است که باین قیمتی که عرض کردم رسیده اگر بنا باشد دولت بیاید مساعدت کند و برنج بخریم برنج آنجا هشت قران و دهشاهی است در صورتیکه امروز در رشت هشت قران و سه عباسی است این چه صورتی پیدا میکند در جلسه گذشته عرض کردم خوب است دولت قیمت این را معلوم کند بنده که چهار ریال عرض کردم برای این است که سر محصول است این راهم دولت نخریده که ضرر بکند این را هم خواستم خدمت آقای دکتر بقائی عرض کنم يك دفعه دیگر هم اینجا عرض کردم بودجه هم توجه بفرمایند سالی ۱۰ میلیون تومان تمام ملت ایران که گیلان مازندران و گرگان هم جزو آن مناسبت غرامت میبرد از برای بهاء تأمین نان مردم ما هم میپردازیم و از این مقدار آقای وزیر دارائی هم اینجا تشریف دارند يك حبه يك مقال نه گندم و نه آرد دولتی بگیلان و مازندران بقیمت دولت داده نمیشود زیرا آنجا برنج دارد و احتیاجی هم ندارد پس این برای مدتی است که این پول داده میشود این اختصاص با مسال و سال گذشته جناب آقای دکتر بقائی ندارد از مدت ها قبل سالی ده میلیون تومان تمام اهالی ایران برای تأمین نان میدهند که از این ده میلیون تومان ماه هم سه ماهه میدهم و چیزی نمیگیریم استعفا میکنم که اجازه بفرمائید که وضع اینطور شده و نمیخواهم بحث بکنم که چرا اینطور شده و حالا میخواهم جلوش را بگیرم قبل از آنکه در دادیم که جلوش را بگیریم اینطور میشود و حالا شده است دولت خریدی هم نکرده است سال خود دولت است این را بقیمت چهار قران بفروشد يك قران هم برای ما خرج دارد که وارد رشت بشود و دهشاهی هم خرج دارد که از رشت برود به شهرستانهای اطراف یازده شاهی قائم مقام ...

رئیس - آقای معتمد دماوندی ماده ۶۳ را هم رعایت کنید.

معتمد دماوندی - ... بلی مختصر عرض میکنم عرض کنم بهر حال میخواهم این برنج سال دولت است و نخریده است این را خوبست بقیمت سر حاصل بپردازم بفروشد که لافاقل مردم بتوانند بخرند و يك رقابتی هم برای بازار آزاد بشود و آنها هم که الان برنج موجود دارند از آن قیمت بیایند یا این تر بنا بر این اجازه بفرمائید از سه هزار تن که دولت موجود دارد هزار تن اختصاص بدهند ب مردم گیلان و مازندران و گرگان بقیمت چهار ریال (اسلامی - شش ریال) آقای اسلامی شما حاضرید ما شاید پول نداشته باشیم. يك خورده و هم

ب مردم بکنید تنها موضوع مازندران نیست گیلان هم هست گرگان هم هست استعفا میکنم آقایان توجه بفرمایند و این را تصویب بفرمایند که این قیمت چهار ریال فیکس باشد و مردم هم بدانند که چه میخرند يك نتیجه دیگر هم دارد و آن این است آنها هم که اکنون در انبارهاشان برنج دارند وقتی که بدانند ۴ ریال فیکس شد از فردا قیمت بشدت تنزل میکند استعفا میکنم که آقایان درست توجه باین عرایض بنده بکنند و رفاه و آسایش مردم را در نظر بگیرند.

دکتر اعتبار - اجازه بفرمائید؟

رئیس - آقای دکتر اعتبار.

دکتر اعتبار - بنده خیال میکنم که خیلی طبیعی خواهد بود که اگر آقایان نمایندگان یکی یکی پیشنهاد بدهند که مقداری از این برنج هم بجزوه انتخابی آنها داده بشود برای اینکه واقفاً اوضاع همه جا خراب است ولی تصدیق بفرمائید اگر این برنج تقسیم بشود بچند جا آن کمکی که مازندران بایستی از این راه بشود باندازه ای جزئی خواهد بود که تأثیری نخواهد داشت و کمک نخواهد بود این است که بنده میخواهم از آقایان تمنی بکنم مساعدت بفرمایند باین نقطه ایکه باید يك کمکی بشود این کمک زودتر بشود راجع بتوزیع برنج آنچه گفته شد من خیال میکنم که يك دلیل عده ای که مجلس شورای ملی وعده ای از آقایان نمایندگان باین لایحه اظهار موافقت میکنند آن فرط اعتمادی است که بزور فعلی دارائی دارند و میدانند که ا بودن او حیث و میلی نخواهد شد میخواهم تقاضا بکنم که بیش از این پیشنهادی نشود و باین لایحه تعیین ترتیبی که آمده است موافقت بفرمایند زودتر تصویب بشود.

رئیس - رای گرفته میشود پیشنهاد آقای دماوندی آقایان موافقت قیام کنند (عده کمی برخاستند) تصویب شد. پیشنهاد دیگری قرائت می شود.

(پیشنهاد آقای رضوی بشرح زیر قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم مدت فروش برنج را دو ماه قرار بدهند.

رئیس - آقای رضوی.

رضوی - یکی از خصوصیات که ملت ایران بهش مباهی و مفتخر بوده است این است که در هنگام تنگدستی وسختی زیر بغل گیری بکنند و این خصوصیات از قدیم مرسوم ایرانیان بوده و هنوز هم در آن طبقاتی که خیلی در تجدد راه پیدا نکرده هنوز هم این افکار هست موضوع دوم این است که سرپرستی و نگاهداری مردم در نقاط مختلفه این مملکت شان و وظیفه دولت و مجلس شورای ملی است حالا بهد از مدتها در موقعیکه در يك ناحیه ای از نواحی يك صورت تعطیلی پیدا شده است يك عده از مردم مستأصل و پریشان و گرفتارند تکلیف مجلس این است که همانطوریکه دولت لایحه آورده مجلس مجلس هم اقدام بکند و این لایحه را زودتر بگذراند تا هر یکساعت زودتر این مردم مستمند و بیچاره از این کمک و مساعدت بهره مند بشوند بریروز واقفاً وقتیکه جلسه تعطیل شود اغلب آقایان مشاهده میکنند بنده با نگرانی فوق العاده رفته برای اینکه فکر میکردم اگر

واقفاً بکنده مردمی احتیاج داشته باشند و در این موقعیکه ما داریم میرویم منزل وضعیت آنها آماده نباشد ما بزرگترین جرم را مرتکب شده ایم که يك روز کار را هفت انداختیم. عرض کنم که این پیشنهادات هم همه حاکی از حسن نیت است و همه اش ناظر بر این است که موضوع این پرداخت جنس را تسریع بکنیم و بکطوری بشود که از حیث و میل هم جلوگیری بشود و تفریطی هم در کار نیاید ولی ملاحظه میکنید آقایان که هر چه پیشنهاد عقب تر می افتد مشکل جدیدی پیدا میشود و موجب می شود که خدای نخواستہ این لایحه تموین بقتضای مردم پریشان و بیچاره بمانند بنده پیشنهادی که کردم برای یاد آوری این تذکر بود و استعفا میکنم که باین وظیفه نوعی و شخصی که بالاخره همیشه شایسته ملت ایران بوده است عمل کنیم، مجلس شورای ملی بخصوص وظیفه دار است در این مساعدت مختصری که بنام حمایت و کمک بنان بکنند است، بیش از این آقایان اساساً تمویق روا ندارد و مراقبت بفرمائید که زودتر رای گرفته شود و بهمین جهت بنده پیشنهاد را مسترد می کنم (احسن است).

رئیس - پیشنهاد دیگری قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

پیشنهاد میکنم ماده اول گزارش کمیسیون بازرگانی و پیشه و هنر مربوط بازرگانان بیگانه بطریق ذیل بمنوان ماده دوم بلاجه برنج اضافه شود. دکتر معظمی از تاریخ تصویب این قانون دولت مکلف است اجازه ورود کلیه کالاها وارداتی را در حدود سهمیه هر سال منحصراً باتباع ایرانی بدهد.

رئیس - آقای دکتر معظمی.

دکتر معظمی - عرض کنم شاید در بدو امر آقایان تعجب کنند که این لایحه چه ارتباطی دارد با اینصورت که ملاحظه بفرمایند، برای اینکه همان بیگانگانی که آنجا هستند با کمک اتباع داخله این برنجها را خارج کردند و بعد در داخله وضعیت اینطور شده است ما گرفتار شده ایم (رفی داخلی ها کردند) داخلی و خارجی خوب بالاخره بکنده ای اینطور کردند، اینست که بنده پیشنهاد کردم که اینصورت بنده ماده الحاقیه باین لایحه اضافه شود برای این که این لایحه بازرگانی مدتی در اینجا مورد بحث قرار داده شد مورد حلقه تمام آقایان نمایندگان هم هست ولی واقفاً وقتی توجه میکنم می بینم اسم قانون محدودیت بازرگانان خارجی يك اسم بی چستی است برای این که ما خودمان قانون انحصار تجارت بدولت را داریم که بدولت حق میدهد که واردات را در حدود سهمیه بهر کسی که خواست بدهد و کلاً تحت نظر دولت باشد مجلس شورای ملی چه میکند میگوید که این سهمیه را منحصراً باتباع داخلی بدهد با وجودیکه دولت بدون این قانون هم می توانست اینکار را بکند بنده آلان ماده يك قانون انحصار تجارت را برای آقایان میخوانم در این قانون که ما داریم میخواهیم صادرات و واردات را منحصراً بکنیم باتباع داخله - از تاریخ تصویب این قانون تجارت خارجی ایران در انحصار دولت بوده و حق صادر کردن و وارد کردن کلیه محصولات طبیعی و صنعتی و تعیین موقتی و یا دائمی میزان واردات و صادرات مزبور بدولت واگذار

میشود و دولت می تواند تا تصویب متمم این قانون از ورود مال التجاره های خارجی بفاک ایران جلوگیری نماید. اولاً که دولت همیشه می توانست است اینکار را بکند با تصویب این قانون، متأسفانه استفاده نکرده است از این قانون، ولی بفرمایند که بخواهیم دولت مجبور باشد استفاده کند ما آن ماده اول را اگر اشکالی نباشد اینجا اضافه میکنیم بعد اگر احتیاجی باصلاح باشد یا دولت می آید یا اینکه ما میبایم باصلاح میکنیم این لایحه هم در مجلس وضع خوبی پیدا نکرده است بطوری که تمویق در تصویب آن برخلاف شئون مجلس شورای ملی است بنده بعنوان ماده الحاقیه پیشنهاد کردم که اضافه شود و تمنا دارم آقایان اینصورت اساساً تصویب فرمایند.

رئیس - آقای رضوی.

رضوی شهبازی - خیال میکنم خود آقای دکتر معظمی بهتر واقفند و غالباً بهینطور دستور فرموده اند که در ضمن اینکه يك لایحه ای مطرح است و اطراف و جوانب مجلس متوجه موضوع آن لایحه است وارد شدن يك موضوع جدیدی که محتاج بکفایتی فکر است و مطالعه میخواهد در بین آن لایحه بهیچوجه خوب نیست از این جهت است که با اعتراض باصل موضوعی که آقای دکتر معظمی بآن اشاره فرمودند نظر باینکه اصل این لایحه الان در دستور مجلس است و همانطور که اشاره فرمودند در قانون انحصار تجارت هم این منظور هست و مانی هم نیست که بعد مطرح بشود بنده حالا تقاضا میکنم که مسترد بفرمایند و بلا فاصله بعد از این لایحه مطرح بفرمایند.

دکتر معظمی - اجازه بفرمائید؟

رئیس - بفرمائید.

دکتر معظمی - اگر مایل هستید حالا باین پیشنهاد بنده رای بدهید هر روز مجلس تشکیل میشود و این لایحه در دستور قرار میگیرد و کار بجائی نمیرسد اگر میخواهید حالا رای بدهید و تصویب بکنید.

رئیس - پیشنهاد مجدداً قرائت میشود.

(شرح بالا دو باره قرائت شد)

رئیس - آقای مغیر کیبیهون پیشه و هنر نظری دارید؟

علی و کیبلی (مغیر) - بله عرض دارم.

رئیس - بفرمائید.

علی و کیبلی - عرض کنم که تجارت بین المللی کار خیلی سهلی نیست که مایک ماده ای اینجا بگذرانیم و درست شود در این پیشنهادی که آقای دکتر معظمی فرمودند مینویسد که اتباع ایرانی در صورتیکه نود درصد واردات این کشور در دست شرکتهای ایرانی است شرکت ایرانی غیر از اتباع ایرانی است باید مطالعه شود ولی وقتیکه شرکتهای ایرانی گفتیم ممکن است که صدی هشتاد سرمایه آن متعلق بخارجها باشد ولی تبعیتش ایرانی باشد در هم جای دنیا تجارت نود درصدش در دست موسسات و شخصیت های حقوقی است ولی ممکن است در ایران شرکتهائی که هست ۷۰ یا ۸۰ درصد سرمایه شان مال خارجی باشد ولی شخصیت حقوقی ایرانی داشته باشند بنا بر این من خواهم میکنم که این را حضرتعالی پس بگیرد تا اینکه خود لایحه مطرح شود.

دکتر معظمی - اجازه بفرمائید؟

رئیس - بفرمائید.

دکتر معظمی - عرض کنم این اشکالی که آقای و کیلی فرمودند وارد نیست زیرا کلمه اتباع هم مال اشخاص است و هم مال شرکتهای است یعنی هم افراد ممکن است تبعه ایران باشند هم شرکتهای و بنده پس نمیگویم و میخواهم عرض کنم که اگر آقای وزیر بازرگانی و آقایان نمایندگان حقیقتاً علاقه دارند این قانون تصویب شود همین الان باید تصویب بشود (صحیح است) و اگر توجه فرمایند يك ماده ای که روشن و واضح است که باید اتباع ایرانی سهمیه و اردات را بگیرند الان تصویب میشود والا هر روز مجلس را تشکیل دادن و به نتیجه نرسیدن این فایده ای ندارد و حالا بنده موافقت میکنم که در پیشنهاد اضافه شود و شرکتهاییکه سرمایه آنها متعلق بایران باشد

رئیس - آقای وزیر بازرگانی چه نظری دارند ؟

دکتر سجادی - بنده تصور نمیکنم که این ماده لازم باشد ضمیمه این لایحه بشود ، حالا این لایحه برنج را تصویب فرمایید بدمم فوراً آن را مطرح کنید .

رئیس - آقای دکتر معظمی ، به بیان آقای وزیر پیشه و هنر توجه فرمودید میگویند بلافاصله آن لایحه مطرح میشود .

دکتر معظمی - بله ولی رأی بگیرید

رئیس - پس رأی میگیریم . رأی گرفته میشود پیشنهاد آقای دکتر معظمی آقایانی که موافقت قیام کنند (دکتر اعتبار - با آن اصلاحی که شد) به آن اصلاحی که شد (اکثر برخاستند) . (دکتر معظمی - آقای نیکبور شما چرا رأی ندهید ؟) تصویب شد . پیشنهاد دیگر قرائت می شود .

(شرح زیر قرائت شد) ریاست محترم مجلس شورای ملی : بنده پیشنهاد مینامیم دولت مکلف است در کلبه شهرستان های کشور قبل از تعیین میزان مصرف آن شهرستان موجودی گندم و جو و برنج را نگهدارند از محل حمل شود و پس از تعیین میزان مصرف و جمع آوری میزان مصرف اجازه خروج غله از آن محل داده شود بانمانقلب .

رئیس - آقای بانمانقلب -

بانمانقلب - این موضوع غله ، همیشه در ایران پیش بینی نشده حمل میشود و بعد از حمل معلولها و شهرستان ها بدون آذوقه میمانند و دولت باید در مرتبه يك برنجی را بآن نواحی حمل و نقل کند و همه را برگرداند بانجمل (صحیح است) و ضرردوم این موضوع اینست که غله در يك محل حساب نشده میماند و میسوزد و از آنجا حملش را ممانعت میکنند مثل اینکه الان در آذربایجان يك گندم زیادی هست و از آرارات نمیبرند ، و اجازه حمل هم نمیدهند ولی مازندران غله اش حمل شده و امروز کسر غله دارد (اسلامی - مارنران غله ندارد) برنج باید خریداری بکند و مجدداً حمل بکند بقیه بنده حساب دو دوتا چهار تا را يك دولتی که روی کار است باید بکند بینه جمعیت این محل چقدر است و مصرف آنها را تا آخر غله ، تا موقع خرمن

پیش بینی بکند و ببیند چه میزان مصرف دارد حساب بکند و بقیه را هم اجازه بدهند که حمل شود به تهران یا بسیلوی تهران یا مراکزیکه مصرف دارند بنده در اداره غله مکرر مشاهده کردم که مردم میآیند التماس میکنند که آقا این گندم و جو ما را بخرید میگویند مصرفش را نداریم ، میگویند اجازه بدهید حمل کنیم بجاهاییکه احتیاج دارند میگویند اجازه نمیدهیم و این نتیجه اش اینست که مالکین و زارعین همیشه در زحمت هستند و بدمم که میآیند يك جائی بطور قهقاج میبرند و میبرند مصرف پیش بینی و تأمین نشده ، این است که تقاضا میکنم که وزارت دارائی اداره غله را مکلف کند میزان مصرف را تعیین بکند در هر شهرستان و مازاد را حمل کند از آنجا ، تقاضای بنده این است و بنظر بنده بایستی قبول فرمایید ، خواهش می کنم قبول فرمایید .

رئیس - آقای حاذقی -

حاذقی - از فرموده یکی از بزرگان است که وقتی خداوند تبارک و تعالی يك قومی را مشمول عنایت خودش قرار میدهد از آنها حرف را میگیرد و بآنها عمل عنایت میکند و بعد برعکس اگر يك قومی مشمول سخط و غضب الهی قرار گرفت از او عمل را میگیرد و باوحرف میدهد ، يك مطلبی باین سادگی و باین صراحت و روشنی که دولت مقدم شده برای کهک بستندان بیکهرداری برنج دارد میخواهد بقیه ارزشان بدمم ، مجلس شورای ملی برای این در این مملکت تأسیس نشده که ضمیمات بیوردی برای مملکت و مردم فراهم بکند ، تمام شهرستانهای مملکت با هم مرتبط هستند ، حمل و نقل جنس و آذوقه از هر شهری بشهر دیگر باید آزاد و مجاز باشد ، هیچوقت مجاز نیستیم که بین شهرهای این مملکت و افراد این مملکت تبعیض و تفاوتی قائل بشویم و از دولت انتظار داریم که این نظرها داشته باشد بنا بر این استدعا میکنم که آقای بانمانقلب پیشنهاد خودشان را که هیچ وارد نیست پس بگیرند و این لایحه تصویب شود برویم به سایر کار های مملکت بپردازیم .

کشاورز صدر - آقا من تقاضا کردم که در این پیشنهاد بنوان موافقت صحبت کنم .

رئیس - معمولاً وقتی که پیشنهاد مطرح می شود پیشنهاد دهند بنوان موافقت و بکنفر هم مخالف صحبت میکنند و رأی گرفته میشود (نمایندگان - رأی - رأی) رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای بانمانقلب آقایانیکه موافقت قیام کنند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد ، پیشنهاد دیگر قرائت می شود ، (شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل اضافه شود : تبصره - دولت مکلف است قبلاً احتیاجات هر محل را اهم از برنج و گندم که ازران عمومی است تأمین نماید و بعد در صورت یا اجازه صدور خود را ، خوراک خودش را ، نان خودش را تأمین نکند نمیفرودد (کشاورز صدر - مأمورین شما میگیرند) بنده عمل خود را در این چهار پنج ماهه میدانم و میتوانم اینجا عرض کنم زارع هیچکس نه جنش را بزرگ میگیرد ، نه کسی از

دستش میگیرد نه او حاضر است که تا نان خودش تأمین نشده است جنش را بفروشد و اما عرض کنم توجه فرمائید آن کسی که نه مالک است و زارع کارش سفته بازی است یعنی میخواهد يك استفاده ای بکند يك جنسی را بفرد از زارع یا مالک بگذردی هم البته شیرین میبرد و این را بفروشد بعنوان ایلام ولی از آنجا میبرد خارج چند دونه بخود ما رابرت داده شد که از نقاط غرب برای يك نقطه دیگر غرب گندم خریدند گفتیم میبرند بفروشد بعد عوض اینکه این را ببرند آنجا بدهند بخارج و متأسفانه آقا اخلاق عمومی بد شده است هر کس بفکر جیب خودش است (صحیح است) فکر استفاده است این بد است آقا باید آقایانی که در يك محلی نفوذ دارند آقایانی که نمایندگی يك ناحیه ای هستند همانطور که آقا گفتند انجمن شهر و اشخاصی که در يك محلی حرفشان ، قولشان متبع است و قولشان را میپذیرند و نفوذ در مردم میکنند و اهل پول نیستند و منفعت پرست نیستند اینها باید خودشان جمع بشوند وزارت مالیه هم تمام مساهمت را باینها میکند که جنس محل را تأمین بکند و زیادی هر چه باشد دولت میبرد دولت نمیگذارد که بیوسد شما آقا الان در هر نقطه ای از ایران «آقای بانمانقلب گفتند فلانجا جنس زائد است» بفروشد آقا چرا نمیفروشد بدولت بفروشد بنا بر این آقا بایستی دولت وانجمن شهر و تمام اشخاصی که در يك ناحیه ای هستند آنچه برای این ناحیه لازم است نگاهدارند و آنچه لازم نیست بدولت بفروشد برای چه میبرند به نقطه دیگر دولت خودش اگر لازم باشد میبرد به نقطه دیگر این زحمت را میکشد .

کشاورز صدر - بنده يك توضیح مختصری دارم .

رئیس - آقای مهدی ارباب .

ارباب - عرض کنم اداره غله و نان يك بودجه تعمیر بخزانة مملکت کرده برای اینکه مسئول حفظ تأمین آذوقه مخصوصاً نان مردم در تمام کشور است و ما نمیتوانیم مداخله بکنیم که کجا ببرد کجا بفروشد خودش مسئولیت دارد و باید تمام غله کشور تحویل این اداره بشود در سبب ما حفظ بشود رفاه و آسایش تمام افراد رادر مملکت تأمین بکنند و اما این پیشنهاد آقایان يك خطر دارد آن خطر اینست که هر اقدامی را که دولت میتواند بکند ناچار است باز يك تشکیلات بدهد باز مقررات مردم را دست این مأمورین بدهد این مأمورین میآیند در يك محلی برای اینکه تشخیص بدهند که این نقطه مازاد دارد یا ندارد در این امر اصرار ترشای پیش میآید و ای بسا که در يك نقطه ای مردم از گرسنگی میمیرند و مأمورین آنجمل اجازه نمیدهند تا منظور خودشان تأمین نشود غله بجائی حمل بشود بنا بر این هر چه ممکن و مقدور است باید کاری کرد که تمام مأمورین دولت را با مردم قطع کرد و این پیشنهاد در عمل نتیجه معکوس دارد (صحیح است)

کشاورز صدر - آقایان بنده توضیح مختصری دارم

رئیس - بفرمائید .

کشاورز صدر - آقای وزیر دارائی يك اشتباهی فرمودند بنده عرض نکردم که بردم اجازه

بدهند که از يك نقطه يك نقطه دیگر حمل بکنند و خارج بکنند هر چند بنده هم تصدیق دارم که در این موقع خیلی گندم از سرحد خارج شده خیلی خسارت وارد شده ولی این گناهای آقای وزیر دارائی کردن بنده که وکیل مجلس هستم نیست کردن جنابعالی است که وزیر دارائی هستید (زنک رئیس) اجازه بدهید توضیح بدهم این است که بنده پیشنهاد این بود که جنابعالی آقای وزیر دارائی یا هر وزیر دارائی که باشد مراقبت بکنند گندم را جمع آوری بکنند يك حبه اش را هم پیش مالکین نگهدارند و وزارت دارائی خودش نگاهدارد ولی در انبار نگاهداری کند احتیاجات محل را در انبار دولتی در انبار اداره غله نگهدارد بنده عرض نکردم که پهلو مردم بمانند بنا بر این از آقایان استدعا میکنم توجه فرمایند بنده عرض کردم که سبب دین گندممان در انبار خالصه مانده است و بنام شهر ایلام که يك مالک ندارد و همه مردم بدبخت فلک زده و بیچاره هستند حمل نکردند آنجا برای اینکه گفته اند میخواهیم بنقاط دیگر ببریم و این مانده است در آنجا و بیوسیده است ملت هم داشته است و آن نبودن وسائل بوده است ولی در ایلام که نزدیک است این را نبرده اند و باید مردم آنجا از گرسنگی میمیرند و دولت تحت این عناوین بدمم ندهد و این فرمایشاتی که آقای وزیر دارائی کردند منافات داشت با فرمایش بنده بنا بر این بنده خواستم این رفح اشتباه از ایشان بشود و متصورم این بود که خود دولت احتیاج محل را در آنجا نگاهدارد .

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای

کشاورز صدر آقایانیکه موافقت قیام کنند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد پیشنهاد تمام شد (نبوی بنده پیشنهادی تقدیم کردم) (مهندس رضوی بنده هم پیشنهادی تقدیم کردم) بسیار خوب قرائت میشود (پیشنهاد آقای مهندس رضوی بشرح زیر قرائت شد) تبصره های ذیل را برای ماده الحاقیه پیشنهادی جناب آقای دکتر معظمی پیشنهاد میکنم

تبصره ۱ - وارد کنندگان کالا های خارجی مکلف هستند قیمت تمام شده را کالا را باطلاع وزارت بازرگانی و پیشه و هنر برسانند و حدا کثر قیمت فروش کالا در کشور مساوی قیمت تمام شده است بعلاوه سود ده درصد که تجاوز از آن ممنوع خواهد بود ، تبصره ۲ - دولت مکلف است برای کیفی گران فروشان لایحه ای در ظرف دو ماه از تاریخ تصویب این قانون به مجلس شورای ملی تقدیم نماید

رئیس - آقای مهندس رضوی

مهندس رضوی - آقایان محترم میدانند که قانون تجارت خارجی وظائف و اختیارات زیادی را برای دولت های ایران تعیین کرده است تصور میکنم باستثنای يك کشور در دنیا هیچ کشوری دارای چنین قانونی و چنین اختیاری نباشد یعنی از نظر دولت آنکشور هیچوقت قانون دولت ایران نمیتواند هر کلاسی را وارد کند و هر کلاسی را صادر کند و هر کلاسی را که مایل است در انحصار خود قرار بدهد اگر دو دقیقه انصافاً توجه فرمایید خواهید دید که منظور از این قانون رفاه مردم بوده منظور این بوده است که دولت بنام جامعه و سرمایه جامعه تجارت بکند کالاهای مورد ضرورت مردم را بقیمت نازل تخصیص بکند و بقیه نازلی هم در دسترس عموم مردم قرار

بدهد این بوده است منظور اساسی قانون انحصار تجارت در مورد صادرات هم همین نظر بوده است بعلاوه يك نکته مهمی که بود پیشین و مرغوب ساختن کالاهای صادراتی ما باشد آنچه سوابقی دارد زیرا ما میدانیم که در مملکت ما تجارت محترمی داشتیم که صادرات را انجام میدادند ولی موافقت سلیقه خریداران خارج نبود و البته نتیجه بسیاری از کالا های ایران در بنادر خارج با بیعوتان جنس نامرغوب ب مملکت بر میبخت یا بقیمت بسیار نازلی بفروش میرفت حالا موضوعی که ملا مقرر است چه موضوعی است بنده همانطور که آقای صادقی پریر روز فرمودند که در زمان وزارت پیشه و هنر ایشان این موضوع مطرح شده است بنده هم يك مسرتی دارم خدمت که میشود سمس و را گذاشت زیرا ما هنوز کاری نکرده ایم این مسرت از اینست که در آن سو کمیونی که در کمیونی اقتصاد می در دونه گذشته موضوع تنظیم بازرگانی خارجی مطرح بود اولین شخصی که پیشنهاد کرد وزارت و صادرات را تجربه کنند و واردات را بدهند باتباع ایران بنده بدمم این نظر را دارم و آقایان محترم دیگر تشریف داشتند قبول کردند و بعد این نظر در کمیسیون منجر شد تا اینجا که لایحه ای تنظیم شد و آوردند ناچارم که بر عرض آقایان برسانم که این لایحه اشکال زیادی میشد ولی همینکه آقای سزاوار پیشنهادی کردند و قیمتی برای کالاهای ورودی تعیین کردند بگردد تبصره های از همکاران محترم در این مورد را بنده بنده نمیخواهم عرض کنم این آقایان خدای نکرده سوء نیتی دارند یا میخواهند گران بفروشد بنده میگویم که از دست مأمورین دولت بزرگم افتاده اند ولی آقایان محترم مأمورین دولت را میشود اصلاح کرد اما يك اصلی را نیشود زیر پا گذاشت شما میخواهید نسبت بيك امر بازرگانی اظهار نظر بکنید بنده از آقای دکتر معظمی خواهش میکنم يك دقیقه توجه بکنند ببینند آیا از نظر مصرف کننده ایرانی و از نظر کسانیکه برای پوشاک خودشان باید چندین روز کار بکنند و از مازاد کنار بگذرانند شاید چندین ماهه زحمت آنها کفاف برای پوشاک و خوراک خودشان و بچه شان ندهد اما چقدر مؤثر میشود اگر ما بتوانیم لااقل بقیه نازلتر و معتدلتری این جنس را بدست او برسانیم در ولایات اجناس بقیمتهای خیلی گران فروش میورد و همین کالاهائی که فعلاً بوسیله کارخانجات دولت تولید میشود با وجود اینکه در موضوع توزیعش يك اشتباهاتی شده است موقعیکه بدست مردم فقیر مملکت میرسد با قیمت بسیار گران می رسد بنده مکرر با آقای وزیر بازرگانی صحبت کردم و ایشان عرض کردند آقا شما در اینجا بنام وزیر بازرگانی نشستید در خیابان و بازار يك شخص يك کلاسی وارد کرده و بنده میدانم که این کالا تمام شده به ۵۰ تومان جرادوست تومان میفروشد؟ ایشان میفرمایند من نمیتوانم او مکلف نیست قیمت تمام شده اش را بن بگویم و منم نمیتوانم او را

یسور یا احیاناً مداخلات خارجی یا درخواست های غیر قانونی ارباب نفوذ تسلیم نشوند و حقوق مملکت را در مقابل هر خارجی حفظ و حکومت قانون را در مقابل هرگونه تابلات اشخاص جاری سازند و این جانب بپیرات و با قوت قلب اسکنون در پیشگاه خدای متعال و ملت ایران می توانم دعا کنم در طول پنجاه سال خدمتگذاری این رویه را همیشه تقیب و مخصوصاً در دوره زمامداری خود با نهایت سر سختی از اصل مقاومت در مقابل هر تجاوز بیروی سکرم (صحیح است) و خدا را شکر میکنم که همیشه مرا در این راه تأیید فرموده است . در باب تنزل هزینه زندگی آنچه را که در اختیار دولت بود از حیث حفظ و تثبیت نرخ ارز و اربان ساختن اجناس عمده انحصاری و محصول کارخانجات داخلی انجام دادیم و آنچه را که مستلزم قوانین جدید بود من جمله راجع ببله و نان کلابچه با تقاضای دو فوریت مدتهاست تقدیم شده لوائح قانونی پیشنهاد کردیم و نیز برای اصلاح عمومی اوضاع شهرستانها و اجرای چند اصل از اصول قانون اساسی قانون تشکیل انجمن های ایالتی و ولایتی را مطابق مصالح حقیقی اهالی شهرستانها تنظیم و برای تصویب تقدیم مجلس شورای ملی نمودیم راجع بوظایفی که بر طبق قانون ۲۹ مهر ۱۳۲۶ در باره نفت جنوب برای دولت معین شده است همانطور که آقای وزیر دارائی در جلسه هلدی اظهار داشتند اقدامات لازم و کافی بعمل آمده و آثار این اقدامات در وزارت دارائی و وزارت امور خارجه و سفارت کبرای ما در لندن برجای است منتهی بنا بر مصلحت امر آقای وزیر دارائی مقتضی ندانستند که جزئیات مطلب را در آن جلسه بگویند و خواهش کردند که مقام ریاست مجلس شورای ملی هیئتی مرکب از چند نفر آقایان نمایندگان با حضور خود تشکیل دهند . تا ایشان چگونگی اقداماتی را که بعمل آمده و نتایجی که بدست آمده مقدمه در آن هیئت بگویند و همان روز این تقاضا را کتباً هم از جناب آقای رئیس مجلس شورای ملی کردند ولی تا این تاریخ اطلاعی از تشکیل این هیئت نرسیده است .

بر روی هم زمینه اجرای قانون ۲۹ مهر در این مدت کوتاه با وجود اشتغالات بیایی در مجلس شورای ملی فراهم گردیده بطوریکه امید واری حاصل شده در آینه نزدیک انتظار عموم وطن پرستان در این باب هلی گردد .

در باره تصفیه قرضه ۱۹۱۱ بانك شاهنشاهی و استعلاض گمرکات جنوب از این قید سی و هفت ساله که مورد تصویب مجلس شورای ملی قرار گرفته است باینکه هنوز یکماه و چند روز از آن تصبیم نگذشته است وزارت دارائی اقدام قاطع و جدی خود را کرده است بطوریکه میتوان این امر را تصفیه شده دانست فقط پارامصلیات اداری و محاسباتی از آن باقی مانده است راجع بنوع بانك شاهنشاهی هم وزارت دارائی با اولیای بانك مذاکرات لازم کرده است و نتیجه مذاکرات این شده که حاضر شده اند مالیات اسدالرا که نمره هلی خاتمه امتیاز است بپردازند و نسبت بمالیات نهمه از سال گذشته هم مشغول مذاکره بودیم اقدامات مادر باره تصفیه قرضه ۱۹۱۱ و وضعیت بانك شاهنشاهی بر احوال اخیر خود رسیده و از نتیجه هم نمایندگان محترم مسبق خواهند شد .

حاصل کار ما در این مدت کوتاه این بوده است که در داخله کلیه امور را بحال عادی و بجاری طبیعی و قانونی خود انداخته ایم و بر اثر مراقبت شدید در صحت عمل مامورین کلیه تشجیات عصبی واضطرابات فکری و ناراحتی خیال مردم را در باب حفظ اموال عمومی و حقوق مملکتشان بکلی رفع کردیم بطوریکه امروز هر ایرانی در هر جاهت میدانند بیت المال ملت و حقوق مملکت او با کمال مراقبت حفظ میشود و از این باب خاطر جمع و آسوده و آرام است راجع بامنیت که همواره مورد نظر عموم بوده است دولت توفیق بسیاری یافته و مطابق آماریکه در دست است میزان جنحه و جنایت و راهزنی بطور محسوس کاسته شده و یک نوع سکونت طبیعی در سراسر کشور بر قرار است در سیاست خارجی هم بر همه واضح ساختیم که ما جز حفظ حقوق مشروع خود و رعایت احترام مقابل در روابط بین المللی مقصدی نداریم و صداقت و امانت خود را در این اظهار عملا روشن ساختیم و در نتیجه در مناسبات خارجی بخصوص با همسایگان بهجودی روشنی حاصل شده است بطوریکه اکنون میتوانم عرض کنم که با عموم دول بزرگ حسن تفاهم داریم و بر اثر همین حسن تفاهم معقول اینک بآن مرحله رسیده ایم که امیدواریم یکی از ابواب بزرگ تجارت را که چند سالی بسته بوده با قرار مرهی - الصریفین بکشاییم اینجانب البته نمیخواهم ادعا کنم که در این مدت هیچ گونه اشتباه و یا سهوی روی نداده زیرا فقط ذات واجب الوجود از هر سهو و اشتباهی مبرا است و لازمه بشرامکان سهو و اشتباه میباشد لیکن میتوان بجزرات عرض کنم که آنچه شده از روی نهایت حسن نیت و وطنپرستی و بنظور غیر عامه و وطن بوده (صحیح است) و بکرشته مسائل مهم اساسی را نیز در نظر داشتیم تدریجاً برای کشور انجام دهیم لیکن احساس رویه عدله از آقایان نمایندگان و بحران و تشنجی که پیش آمده اینجانب را که همیشه جز خیر و صلاح ملت مقصد و مقصودی نداشته و در دوره خدمتگزاری طولانی خود آنرا عملاً بشهرت رسانده ام و هیچ اصرار و دل بستگی برای بقای در کار ندارم و اداومینماید که با وجود آن که بر حسب اصول و موازین موجهی برای تقاضای رأی اعتماد نمی بینم لیکن نظر باظهاراتی که از طرف بعضی آقایان در مجلس و در خارج از مجلس شده صلاح در آن دانستم که تقاضا کنم . آقایان نمایندگان محترم در جلسه رسمی مجلس صریحاً اعتماد یا عدم اعتماد خود را اظهار فرمایند تا تکلیف دولت روشن گردد .

در حال اینجانب با نهایت افتخار و سر بلندی و با وجدان آرام و راضی گزارش خود را بحرض رساندم (صحیح است) امید وارم آقایان نمایندگان محترم هم از نتیجه عمل و کار خود در پیشگاه وجدان خویش و ملت ایران همیشه قانع و راضی باشند .

(احسن)

عبدالرحمن فرامرزی - بنده اجازه خواسته ام

دکتر اعتبار - بنده پیشنهاد تنفس کرده ام

بانك شاهنشاهی بر احوال اخیر خود رسیده و از نتیجه هم نمایندگان محترم مسبق خواهند شد .

حاصل کار ما در این مدت کوتاه این بوده است که در داخله کلیه امور را بحال عادی و بجاری طبیعی و قانونی خود انداخته ایم و بر اثر مراقبت شدید در صحت عمل مامورین کلیه تشجیات عصبی واضطرابات فکری و ناراحتی خیال مردم را در باب حفظ اموال عمومی و حقوق مملکتشان بکلی رفع کردیم بطوریکه امروز هر ایرانی در هر جاهت میدانند بیت المال ملت و حقوق مملکت او با کمال مراقبت حفظ میشود و از این باب خاطر جمع و آسوده و آرام است راجع بامنیت که همواره مورد نظر عموم بوده است دولت توفیق بسیاری یافته و مطابق آماریکه در دست است میزان جنحه و جنایت و راهزنی بطور محسوس کاسته شده و یک نوع سکونت طبیعی در سراسر کشور بر قرار است در سیاست خارجی هم بر همه واضح ساختیم که ما جز حفظ حقوق مشروع خود و رعایت احترام مقابل در روابط بین المللی مقصدی نداریم و صداقت و امانت خود را در این اظهار عملا روشن ساختیم و در نتیجه در مناسبات خارجی بخصوص با همسایگان بهجودی روشنی حاصل شده است بطوریکه اکنون میتوانم عرض کنم که با عموم دول بزرگ حسن تفاهم داریم و بر اثر همین حسن تفاهم معقول اینک بآن مرحله رسیده ایم که امیدواریم یکی از ابواب بزرگ تجارت را که چند سالی بسته بوده با قرار مرهی - الصریفین بکشاییم اینجانب البته نمیخواهم ادعا کنم که در این مدت هیچ گونه اشتباه و یا سهوی روی نداده زیرا فقط ذات واجب الوجود از هر سهو و اشتباهی مبرا است و لازمه بشرامکان سهو و اشتباه میباشد لیکن میتوان بجزرات عرض کنم که آنچه شده از روی نهایت حسن نیت و وطنپرستی و بنظور غیر عامه و وطن بوده (صحیح است) و بکرشته مسائل مهم اساسی را نیز در نظر داشتیم تدریجاً برای کشور انجام دهیم لیکن احساس رویه عدله از آقایان نمایندگان و بحران و تشنجی که پیش آمده اینجانب را که همیشه جز خیر و صلاح ملت مقصد و مقصودی نداشته و در دوره خدمتگزاری طولانی خود آنرا عملاً بشهرت رسانده ام و هیچ اصرار و دل بستگی برای بقای در کار ندارم و اداومینماید که با وجود آن که بر حسب اصول و موازین موجهی برای تقاضای رأی اعتماد نمی بینم لیکن نظر باظهاراتی که از طرف بعضی آقایان در مجلس و در خارج از مجلس شده صلاح در آن دانستم که تقاضا کنم . آقایان نمایندگان محترم در جلسه رسمی مجلس صریحاً اعتماد یا عدم اعتماد خود را اظهار فرمایند تا تکلیف دولت روشن گردد .

در حال اینجانب با نهایت افتخار و سر بلندی و با وجدان آرام و راضی گزارش خود را بحرض رساندم (صحیح است) امید وارم آقایان نمایندگان محترم هم از نتیجه عمل و کار خود در پیشگاه وجدان خویش و ملت ایران همیشه قانع و راضی باشند .

(احسن)

عبدالرحمن فرامرزی - بنده اجازه خواسته ام

دکتر اعتبار - بنده پیشنهاد تنفس کرده ام

مقدم است

رئیس - دولت خودش گزارش داده و تقاضای رأی اعتماد کرده است اگر دولت رأی نمیخواهد که بسیار خوب و الا اگر تقاضای رأی کرده باید رأی گرفته بشود

دهقان - پیشنهاد تنفس مقدم است

دکتر اعتبار - بنده پیشنهاد تنفس کرده ام

رئیس - تقاضای رأی شده باید برای گرفت

دهقان - آقای رئیس پیشنهاد مطابق نظامنامه مقدم است

رئیس - چه پیشنهادی میکنیم اگر دولت نمیخواهد رأی نگیرد اجباری ندارد ، بفرمائید آقای دکتر اعتبار

دکتر معظمی - بنده هم اظهار دارم

دکتر اعتبار - بنده اولاً باید اینجا خدمت آقایان توضیح عرض کنم که بنده افتخار عضویت فرا کسیون اتحاد ملی را دارم و بر حسب رأی فرا کسیون و عقیده شخصی پشتیبان دولت هستم و اما دولت آمد در باب لایحه ای عملیات خودش را بحرض مجلس شورای ملی رسانید یک عدد از آقایان نمایندگان مخالف دولت هستند و از روز اول هم مخالف بودند ، انواع و اقسام مانور های مخالف برای دولت داده شد ، قطعیت نان ، استیضاح و پشت سر استیضاح یک موضوع دیگر ولی چیزیکه مسلم است این است که مردم باید بدانند که چرا ما با دولت حکیمی مخالف هستیم (صحیح است) این کافی نیست

محمدعلی مسعودی - شرافت و وطنپرستی دولت حکیم الملک بر ملت ایران معلوم است

دکتر اعتبار - من نمیخواهم وقت مجلس را زیاد بگیرم ولی برای این که این موضوع روشن شود بنده از آقای حکیم الملک تقاضا میکنم امروز مخالفین استیضاح بکنند فردا بیایند جواب بدهند برای اینکه وقت مملکت تلف نشود و برای این که مردم بدانند چرا ما مخالفیم ، مناسبتی میتوانیم دولتی را بحرم این از کار بر کنار کنیم که صالح است

رئیس - آقای اقبال

اقبال - عرض کنم شرافت و وطن پرستی آقای حکیم الملک مورد اتفاق تمام ملت ایران است (صحیح است) ولی ما باید معتقد باشیم که هیچوقت از اصول منحرف نشویم دولت آقای حکیم الملک تشریف آوردند اینجا و یک لایحه ای مبنی بر اصلاح خودشان اینجا خواندند و می توانستند تقاضای رأی اعتماد هم نکنند ولی وقتی که تقاضای رأی اعتماد کردند مجلس بدون چون و چرا باید رأی بگیرد (صحیح است) و پیشنهاد تنفس این جا موردی ندارد بنده تصور میکنم باین بیاناتی که آقای وزیر از طرف آقای حکیم الملک فرمودند و اطلاعاتی که تمام نمایندگان از وضعیت دولت دارند صحبت مجلس و صحبت اینکه کابینه تنزل دارد مربوط با آقای حکیم الملک نیست این را باید توجه داشت اوضاع و احوال یک طور است که جمعی از نمایندگان معتقدند که این دولت باید ساقط شود و بی هم معتقدند که باید بماند حکم این کار با رأی است در مجلس صحبت عدد است در حکومت مشروطه عدد فقط حکومت میکند بنا بر این هر اقدامی جز این که رأی گرفته شود خلاف

قانون است

محمدعلی مسعودی - بنده اظهار دارم آقای رئیس بنده استیضاح کرده ام باید فراتر شود

رئیس - استیضاح باید ابلاغ شود . رأی گرفته میشود پیشنهاد تنفسی که آقای دکتر اعتبار کرده اند و توضیح داده اند آقایانی که موافقت قیام کنند (همه کمی برخاستند) تصویب نشد بنا بر این جلسه ادامه داده میشود (نمایندگان - رأی - رأی) یک پیشنهاد دیگری رسیده کده نفر از آقایان تقاضای جلسه خصوصی کرده اند . آقای دکتر شفق

دکتر شفق - بنده پیشنهاد جلسه خصوصی کردم این است که بنده پیشنهاد کردم که در این موقع برویم جلسه خصوصی و در جلسه خصوصی صحبت کنیم و مطالب را در جلسه خصوصی مورد بحث و مذاکره قرار بدهیم شاید موافقتی حاصل شد نسبت بیک دولتی که میخواهیم بیاوریم بدن توافق راجع بدولتی که باید بیاید این بضرر کشور است مردم و نمایندگان باید مطلع باشند بنده که همیشه بانکار نمایندگان احترام دارم در این باب با کمال تأسف باید عرض کنم که این قدم قدم بدون پیش بینی حتماً مضر است

رئیس - آقای ملک مدنی بفرمائید

ملک مدنی - متأسفانه همه چیز این مملکت حتی امور بازرگانی هم از محور خودش بر گشته و یک حالت عصبی پیدا شده یک دولتی است روی کار یک گزارش بی مجلس شورای ملی تقدیم کرده در پایان او مطابق اصول پارلمانی تقاضای رأی اعتماد کرده دولت مشروطه یعنی چه ؟ دولت آقای حکیم الملک را کی آورد همین مجلس آورد با یک رأی اضافه در مورد تامل امروز دولت در تمام دنیا معمولست وقتی که یک دولتی احساس کند که یک وضعیت غیر عادی در مجلس پیدا شده و در نتیجه باعث تنزل در دولت شده میاید رأی اعتماد تقاضا میکند خوشبختانه روی همین موضوع آقای حکیم الملک که شایسته مقام ایشان هم هست که وقتی دولت را تشکیل میدهند همانطور اصول مشروطیت را حفظ کنند زیرا خود ایشان یکی از رجال آزادی و مشروطیت هستند ، گزارش بی مجلس تقدیم کردند و در پایان آن تقاضای رأی اعتماد کرده اند بنده نبایدم چرا آقایان اصول را زیر پا میکنند اگر بنا شود که اصول زیر پا گذاشته شود و هو و جنجال جای او را بگیرد آقایان بدانند که صورت خطری در کار پیدا خواهد شد بنا بر این ما باید تابع نظامات باشیم ما باید نظر آقای رئیس مجلس را اجرا کنیم ما باید آئین نامه مجلس را که رساله علی ما است محترم بشماریم و الا اگر بنا باشد غیر از این باشد امور از محور خودش خارج میشود و یک جریان است دیگری پیش میاید ما چه ایراداتی بگذشته داشتیم ایرادات بگذشته ما این است که دولت باید مطابق رأی مجلس بیاید و مطابق رأی مجلس هم برود و اگر بنا شود که دولت آقای حکیم الملک غیر از این بکند بنظر بنده درست نیست و آقایانی هم که طرفدار او هستند نباید این رویه را مجری بکنند این رویه بضرر مشروطیت ایران است حاکم بر مملکت مجلس شورای ملی است و اگر نسبت بحکومت آقای حکیم الملک اکثریت باشد ایشان حکومت میکنند و ما هم که جزء موافقین ایشان نیستیم در اقلیت باقی می مانیم

واگر چنانچه اکثریت بماند که دولت دیگری میاید روی کار آقای دکتر شفق که همیشه در واقع جنبه اصلاح طلبی درسیس داشته اند و بنده شخصاً بانکار ایشان احترام میکنم و خودشان هم میدانند فرمودند که ممکن است دو سه ماه بحران پیش آمد کند چرا آقا دوسه ماه بحران پیش بیاید بعد از ۴۲ سال مشروطیت در این مملکت اینقدر رشد نداریم که اگر یک دولتی اکثریت نداشت بیایم او را بگردانیم (صفوی - آقارشد ندارد هنوز) اجازه بفرمائید این حرفها بنظر بنده شایسته موقعیت مملکت ما نیست مایک مملکت مشروطه داریم ، یک مجلس شورایی داریم اگر دولت اکثریت دارد میماند اگر اکثریت ندارد یک دولت دیگر جانشین او می شود بنا بر این این تعصبات بنظر بنده مورد ندارد دو دستگی ایجاد کردن ، کشا کش کردن بضرر مملکت است

رئیس - جریانی که در مجلس است بنده تصور میکنم هیچ سابقه نداشته است خود دولت تقاضای رأی اعتماد کرده است الان دولت میتواند بگوید من تقاضای رأی اعتماد نمیکنم و جلسه خصوصی تقاضا بکنم برویم جلسه خصوصی والا این سابقه ایجاد می شود (رأی - رأی) نظر دولت آقای حکیمی چیست در این باب ؟

وزیر اقتصاد ملی - تقاضای ای میکنیم

دکتر اعتبار - مطابق آئین نامه تشکیل جلسه خصوصی مقدم است

رئیس - خود دولت تقاضای رأی اعتماد کرده ، دولت میگوید رأی اعتماد میخواهم باید برای گرفته شو (رأی - رأی) شروع برای میشود یک پیشنهادی هم از طرف آقای برزین رسیده که بوجبه ماده ۹۲ رأی گرفته شود که قرائت میشود

این جانب پیشنهاد مینمایم که طبق ماده ۹۲ آئین نامه مجلس رأی گرفته شود

رئیس - مطابق ماده ۹۲ رأی گرفته می شود

(از طرف آقایان مشیها بترتیب ماده ۹۲ اسامی آقایان ذیل قرائت شد رأی دادند)

اسامی رأی دهندگان - آقایان : سید علی بهجانی کهید - اسدی - عباس مسعودی - نراقی - گلسادی عامری - شریف زاد - شریعت زاده - دکتر فلسفی اردلان - حاذقی - سید هاشم کبلی - سزاوار - دکتر بقائی - نبوی - دکتر معظمی - مهندس رضوی - برزین دهقان - محمد علی مسعودی - دکتر امینی - صفوی کفائی - ابوالحسن رضوی - امیر تیمور (منتقم) - افخمی - دکتر آشتیانی - عباس اسکندری - امین دکتر راجی - صاحب جمع - منصف - کشاورز صدر نیک پور - ملک مدنی - قبادیان - رحیمیان (منتقم) - مشایخی - اسلامی - دکتر اعتبار - سلطان العلماء - رفیع پالیزی - وثوق - گنجی - کتابادی - مسعودی (منتقم) آشتیانی زاده - امین اسفندیاری - معتد دماوندی صادقی (منتقم) - آصف - محمود معبود - لاهوتی بوداییان - لیقوانی - دکتر معیندی - دکتر ملک ساعد - دکتر مصباح زاده - بهادری - مکر - شادلو اقبال (منتقم) - مهدی ارباب - ابوالقاسم بهجانی گرگانی - امینی - دکتر عمده - مهندس هدایت - محمد حسین شفقانی - عزت الله بیات - اعظم زنگنه

ناصر ذوالفقاری - نواب یزدی - نصرت الملک ملکی
 احمد فرامرزی - تقی زاده - گو - ظفری - عبدالرحمن
 فرامرزی - ملک پور - عرب شیبانی - شهاب خسروانی
 دکتر شفق - ناصرالدین ناصری - احمد اخوان -
 امامقانی - امیر نصرت اسکندری - باتمانقلیچ - امامی
 اهری - خوشبیلر - فاضلی - هراتی - دولتشاهی -
 ملی و کیلی - موسوی - فولادوند - دادور
رئیس - از ۱۰۱ نفر عده حاضر ۳۸
 رای موافق و ۵۹ رای ممتنع و ۴ رای مخالف
 شماره شده بنا بر این اکثریت حاصل نگردیده است
 جلسه را ختم میکنیم .

۴- موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه
 اسامی موافقین: آقایان: بهادری - ناصر ذوالفقاری
 امیر نصرت اسکندری - امامی اهری - خوشبیلر -
 باتمانقلیچ - تقی زاده - شادلو - گرگانی - سلطان -
 الملهام امامقانی - دکتر ملکی - بالیزی - دکتر مصباح
 زاده - گنجی - دکتر مجتهدی - بوداغان - محمد
 ملی مسعودی - ساعد - اسلامی - دکتر اعتبار - رفیع
 مهندس رضوی - عباس مسعودی - ابوالحسن رضوی
 کیو - دکتر معظمی - کفائی - امینی - برزین -
 افخمی - دهقان - صفوی - عبدالرحمن فرامرزی -
 صاحب جمیع - ملک پور - دکتر شفق - احمد
 فرامرزی .

مخالفین آقایان: آشتیانی زاده - عباس اسکندری
 کهید - شهاب خسروانی .
 ممتنعین - ۵۹ نفر
 (جلسه در ساعت ۱۲ ختم گردید)

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

اخبار مجلس

روز دوشنبه ۱۷-۳-۱۳۲۷ شش بعد از ظهر
 کمیسیون تجدید نظر در آئین نامه داخلی مجلس
 ریاست آقای تقی زاده و با حضور آقای انوار
 نماینده سابق مجلس تشکیل مواد آئین نامه تا وصل
 مربوط بدستور مجلس ماده ۸۲ با اصلاحاتی تصویب
 و ساعت ۸ بعد از ظهر جلسه ختم شد .

ساعت پنج ونیم بعد از ظهر کمیسیون بازرگانی
 و پیشه و هنر ریاست آقای نیکپور تشکیل گردیده
 و در اطراف کسانی که در سنوات ۲۴-۲۵-۲۶
 برای وارد کردن اجناس از خارجه ارز گرفته بودند
 مذاکراتی بعمل آمده صورت ارسالی از کمیسیون
 ارز و نامه مربوطه قرائت و بالاخره تصمصم گرفته
 شد در پاسخ نامه کمیسیون ارز شرحی نوشته و
 صورت مزبور هم امضا شده که خود کمیسیون
 رسیدگی لازم بعمل آورند .

روز سه شنبه ۱۸-۳-۲۷ کمیسیون بودجه شش
 و نیم بعد از ظهر ریاست آقای بهبهانی و با حضور
 آقایان فریدونی معاون وزارت کشور و رئیس ستاد
 ژاندارمری و رؤسای حسابداری وزارت کشور -
 شهربانی - ژاندارمری تشکیل اعتبار بودجه وزارت
 کشور برای سال ۱۳۲۷ مطرح پس از مذاکرات
 لازمه و توضیحاتی که آقای فریدونی در قسمت میزان
 اعتبار و مبلغی که وزارت دارائی کسر داده است
 دادند اعتبار پیشنهادی که ۶۵ میلیون ریال بود
 تصویب گردید .

سپس اعتبار بودجه ۱۳۲۷ ژاندارمری مطرح
 چون مبلغی نسبت بسال ۱۳۲۶ کسر شده بود آقای
 فریدونی هم توضیح دادند اعتبار پیشنهادی برای

تصویب نامه ها

۲۷-۳-۱۰

شماره ۴۸۹۰

وزارت کشور

هیئت وزیران در جلسه هشتم خردادماه ۱۳۲۷
 بر حسب پیشنهاد شماره ۹۴۰۰-۲۰۱۷۷ وزارت
 کشور و برطبق ماده ۷ آئین نامه قانون بلدیہ شش تن
 آقایان کارمندان دوره هشتم انجمن شهرداری کزنندرا
 به ترتیب زیر :

سید فتح شهریاری	دانیال شکرانی
حمید خاموشی	علییار بختیاری
عزیزالله آتابکی	امامقلی یوسف شاهی

تعیین و تصویب نمودند .

تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است

۱۰۰۲ - نخست وزیر

احتیاجات ژاندارمری کفایت نمیکند بر حسب پیشنهاد
 یکی از آقایان اعضاء بودجه ژاندارمری بیهوده و گول
 شد تا با جلب نظر وزیر دارائی که بعداً معین خواهد
 شد مبلغی بودجه ژاندارمری اضافه شود و جلسه
 ساعت هفت ونیم بعد از ظهر ختم گردید .

بطوریکه مقرر شده بود بنا بود کمیسیون
 دادگستری پنج بعد از ظهر روز سه شنبه تشکیل شود
 ولی بواسطه سقوط کابینه آقای حکیمی کمیسیون
 دادگستری تشکیل نگردید .

***

روز شنبه ۱۵-۳-۲۷ ساعت ۶ بعد از ظهر
 کمیسیون دارائی مجلس ریاست آقای امیر نصرت
 اسکندری تشکیل و با حضور آقای بهتیا مدیر کل
 وزارت دارائی لایحه مالیات بر در آمد مطرح ۳
 ماده دیگر از لایحه مزبور با اصلاحی تصویب و
 بقیه آن بجلسه بعد موکول شد و ساعت هفت ونیم
 بعد از ظهر جلسه ختم گردید